

Handleiding Meertalig voorlezen in de Bibliotheek

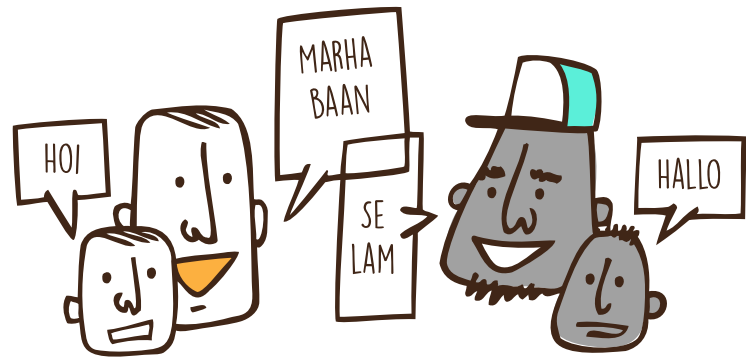

Wij werken
aan de
toekomst van
bibliotheken

Het meertalige kind

Een eenvoudige en allesomvattende definitie van het meertalige kind is: een kind dat twee of meer talen spreekt met verschillende personen in verschillende situaties. Meertaligheid heeft een groot aantal voordelen. Meertalige kinderen leren sneller andere talen, kunnen zich gemiddeld beter concentreren en vinden het makkelijker om letters om te zetten naar klanken. Ook leren meertalige kinderen meer van verschillende culturen, wat bijdraagt aan een rijke ontwikkeling en een positievere houding ten opzichte van andere talen en culturen. Bovendien bevordert meertaligheid de internationalisering van onze samenleving.

Ouders spelen een essentiële rol in de taalontwikkeling van hun (meertalige) kind en realiseren zich dat niet altijd of weten er geen raad mee. Stimuleer ouders om te zorgen voor een rijke en gevarieerde taalomgeving. Dat betekent veel praten, zingen, vertellen en voorlezen in de taal die zij het beste kennen, begrijpen en spreken: de taal van hun hart. Kinderen die de taal of talen van hun ouders van jongs af aan goed meekrijgen, zijn heel goed in staat om later het Nederlands erbij te leren.

Meertalig voorlezen

Als je meertalige ouders wilt stimuleren om voor te lezen, kun je dat het beste doen vanuit een positieve houding tegenover hun eigen taal. Laat merken dat je belangstelling hebt voor hun taal en geef daar ruimte en erkenning aan. Het erkennen van andere talen en culturen is een belangrijk onderdeel van het welbevinden van ouder en kind. Taal en identiteit zijn tenslotte heel nauw met elkaar verbonden.

Door meertalig voor te lezen in de Bibliotheek geef je de eigen taal van ouders en hun kinderen ruimte en waardering. Hiermee boor je als bibliotheek meteen een breder publiek aan en bied je een intercultureel aanbod. Het is ook goed om binnen je eigen organisatie te reflecteren op interculturaliteit en de rol die je daarin wilt spelen als bibliotheek.

Doelstellingen van het meertalig voorlezen voor kinderen zijn:

1. versterking van de taalkennis van de kinderen (Nederlands + thuistaal);
2. waardering van de thuistaal van de kinderen;
3. plezier beleven tijdens een voorleesmoment;
4. brug bouwen tussen de twee werelden van de kinderen: kinderopvang/school en thuis.

Meertalig voorlezen draagt bij aan:

- **attitude** - openheid en interesse voor talen en culturen;
- **kennis** - algemene inzichten over (aspecten van) taal/talen en culturen;
- **vaardigheden** - taalvaardigheden versterken via de 'omweg' van andere talen.

Doelstellingen van het meertalig voorlezen voor ouders zijn:

- Ouders van verschillende etnische herkomst de weg naar de Bibliotheek laten ontdekken.
- Ouders stimuleren om aan hun kinderen voor te lezen.
- Waardering geven aan de thuistaal van de ouders.
- Ouders stimuleren om Nederlands te leren.

Stappenplan meertalig voorlezen in de bibliotheek

Stap 1 Kies een taal

- Nederlands is altijd de voertaal van het meertalig voorleesuur.
- Elk verhaal wordt pagina per pagina voorgelezen zowel in het Nederlands als in de andere taal.
- Ga na wat de veel voorkomende talen en nationaliteiten zijn op school en in de buurt.
- Pols bij de ouders naar de gesproken thuistalen.
- Kies niet altijd voor de meerderheidstaal. Je kan zeker ook eens kiezen voor een minder voor de hand liggende taal. Meer 'exotische' talen zoals Chinees, Japans of een Afrikaanse taal wekken vaak ook de nieuwsgierigheid.
- Houd rekening met bepaalde taalgevoeligheden en culturele verschillen. Zo kunnen veel mensen geen Arabisch lezen en is klassiek Arabisch niet hetzelfde als Marokkaans Arabisch. Binnen het Marokkaans zelf zijn er ook weer plaatselijke dialecten zoals het Berbers, Rif.

.....
Tip: vraag bij inschrijving in de bibliotheek ook naar de gesproken talen binnen het gezin.
.....

Stap 2 Kies een boek

- De zoektocht naar een geschikt boek dat meteen ook beschikbaar is in de vereiste talen is niet altijd makkelijk. Kies een gemakkelijk verhaal met een bondige tekst zodat alle kinderen zowel de Nederlandstalige als de anderstalige tekst min of meer kunnen volgen.
- een goed begrijpelijk boek met een duidelijke rode draad;
 - toegankelijke taal & duidelijke prenten;
 - een kort en krachtig verhaal (het wordt 2x voorgelezen);
 - geen stereotyperende verhalen;
 - herkenbare personages (bijvoorbeeld: dieren);
 - vertaalde boeken (bv. prentenboeken van Buro Extern in verschillende talen);
 - tweetalige boeken – of inlegvellen (bv. van Nik Nak);
 - tekstloze boeken (bijv. Monkie van Dieter & Ingrid Schubert) – zie ook uitgave van [Cubiss](#) over tekstloze prentenboeken;
 - of audio versie van boeken (bv. [Woeste Willem in alle talen](#)).

Stap 3 Voorlezers kiezen

- Ouders zoeken die in hun eigen taal willen voorlezen.
- Lanceer een oproep via de school of spreek mensen aan waarvan je weet dat ze een andere taal spreken.
- Ouders voelen zich aangesproken als ze een zinnetje Arabisch, Bulgaars of Farsi op een uitnodiging zien staan.
- Maak op voorhand kennis met de voorlezers en leg hen uit wat de bedoeling is.
- Geef eventueel het voor te lezen boek mee naar huis om vooraf te oefenen.

Stap 4 Communicatie

- Stem af met de afdeling of medewerker communicatie: wat communiceer je en in welke taal
- Communiceer via:
 - scholen en Integrale Kind Centra;
 - kinderopvang en voorscholen;
 - anderstalige vrouwengroepen & verenigingen;
 - internationale instellingen;
 - via website/sociale media/nieuwsbrief.
- Onderschat het belang van je eigen netwerk en persoonlijk contact niet!

Stap 5 Voorbereiding

Het is erg belangrijk om het meertalig voorleesuur goed in te kleden. Zorg voor een gepaste introductie en een verwerkingsactiviteit bij het verhaal. Bij een taalverwerkende en interculturele activiteit kunnen de kinderen op een interactieve manier een paar woordjes in de andere taal leren en kan je ingaan op de culturele achtergrond van het verhaal. Je kan nog meer ouders betrekken bij de activiteit door bijvoorbeeld aan een Marokkaanse mamagroep te vragen of ze voor een lekkere muntthee na het voorleesuur kunnen zorgen of aan een Bulgaarse zelforganisatie vragen of ze een typische specialiteit uit hun land kunnen serveren. Heb je een grote groep kinderen, dan kan je de prenten van het boek inscannen en projecteren op een witte muur of scherm.

Maak een thematafel rond het voorleesuur met:

- indien aanwezig: kinderboeken en volwassenenboeken in andere talen;
- kinderboeken over andere landen en rond het thema van het boek;
- volwassenenboeken met (vertaald) werk van anderstalige auteurs;
- eventueel cd's met muziek uit die streken, films, woordenboeken, taalcursussen e.d.

Stap 6 **Het voorleesmoment**

Dit onderdeel wordt concreet toegelicht aan de hand van het boek *Wij gaan op berenjacht* van Helen Oxenbury dat in meerdere talen wordt voorgelezen. Stel de voorlezers voor aan de kinderen en leg aan de kinderen uit wat er gaat gebeuren. Zorg dat er een goede interactie is tussen de voorlezers en het publiek. En maak ook na de activiteit voldoende tijd vrij om de voorlezers te bedanken. Vraag de kinderen en de ouders wat ze er van vonden!

- Maak een voorleestafel met boeken met beren in de hoofdrol of boeken over beren.
- Laat om te beginnen [de Voorleestrom](#) in verschillende talen horen.
- Heet alle aanwezigen welkom (in verschillende talen) en geef een introductie.
- Lees afwisselend in het Nederlands en in een andere taal (of meerdere) voor.
- Maak gebruik van een van deze activiteiten:
 - Het verhaal met behulp van een [Kamishibai kastje](#) of met een [Verteltas](#) of andere attributen vertellen.
 - Tijdens en na het voorlezen vragen stellen over het verhaal, zoals:
 - Ben jij ook wel eens bang? En waarvoor dan?*
 - Wie heeft er wel eens door de modder gelopen? Hoe voelde dat?*
 - Hoe heet een beer in het Pools/Turks/ Arabisch/Engels etc.*
 - Ga jij ook wel eens op avontuur?*
 - Welke dieren wonen in een grot?*
 - Watvoor geluid maakt een beer? En in andere talen?*
 - Heb jij wel eens in een (sneeuw)storm gelopen? Hoe vond je dat?*

- Een spelletje spelen, bijvoorbeeld:
 - Het waait en stormt vaak in Nederland. Hoe klinkt het als het waait en hoe klinkt het als het stormt?*
 - Of een bewegingsspel: met elkaar bewegen als een muis, olifant, poes, vlinder, vogel of aap.*
- Het verhaal nog een (paar) keer lezen. Kinderen zijn dol op herhaling!
- Een liedje zingen, bijvoorbeeld "Ik zag twee beren" of alle geluiden nog een keer met elkaar nadoen.
- Een verwerkingsactiviteit doen, zoals:
 - Een kleurplaat inkleuren*
 - Het verhaal met elkaar naspelen*
- Afronding:
 - thematafel onder de aandacht brengen;
 - betrekken van de ouders;
 - attendeer ouders op de App [Wij gaan op berenjacht](#) van Gottmer of op het [YouTube filmpje](#) waarin het boek voorgelezen wordt door Mylou Frencken of op de [interactieve muzikles bij het boek](#)

Aanbod Boektoer collecties van Probiblio op een rij

BoekToertje Meertalig voorlezen

Een collectie van in totaal 15 boeken. De collectie bestaat uit enkele titels die in meerdere talen geleverd worden (Arabisch, Pools, Turks, Nederlands en/of Engels).

BoekToertje Benoemen en vertellen (is dat een geschikte titel voor de collectie volgens jou?)

Beeldwoordenboeken, aanwijsboeken en tekstloze prentenboeken waarbij zelf – in de eigen taal – het verhaal verteld kan worden.

BoekToertje Arabisch

Een kleine collectie van 15 aantrekkelijke prentenboeken in het Arabisch.

BoekToertje Pools

Een kleine collectie van 15 bekende prentenboeken in het Pools.

BoekToertje Turks

Een kleine collectie van 15 bruikbare prentenboeken voor peuters en kleuters in het Turks.

Inspiratie meertalig voorlezen

Laat je inspireren door de praktijkvoorbeelden van de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) met het [Voorleesbed](#) en Bibliotheek Amstelland met het [Internationale Voorleesfestival](#).

Informatie over meertaligheid:

[Kwestie van lezen, deel 6](#) Stimuleren van voorlezen in meertalige gezinnen

www.meertalig.nl Informatie over meertalig opvoeden, taaltips en ondersteuning voor ouders en professionals

[Kletsheads](#) De podcast over meertalige kinderen voor ouders, leerkrachten en logopedisten.

[Kennisdossier](#) Antwoorden op vragen over omgaan meertaligheid in het onderwijs

Hoeveel talen spreek jij? Wat je altijd al wilde weten over meertaligheid / Marinella Orioni. Uitgeverij SWP, 2019. Voor kinderen vanaf 10 jaar.

Het meertalige kind: Een eerste kennismaking Marinella Orioni. Uitgeverij Van Genneep, 2017.

Voor professionals in de kinderopvang, leerkrachten en logopedisten.

Meertalig opvoeden. Uw kind zal u dankbaar zijn Marinella Orioni. Uitgeverij Van Genneep, 2015. Voor ouders.

Filmpjes op Youtube over meertaligheid:

[Iedereen is \(een beetje\) meertalig](#)

[Meertalig opgroeien](#)

[Een meertalige mengelmoes in je hoofd?](#)

[Meertaligheid, een verrijking voor leesplezier!](#)

[Kenniscлип Meertalige Klas](#)

Training:

[Meertaligheid voor leesconsulenten](#)

Gebruikte bronnen

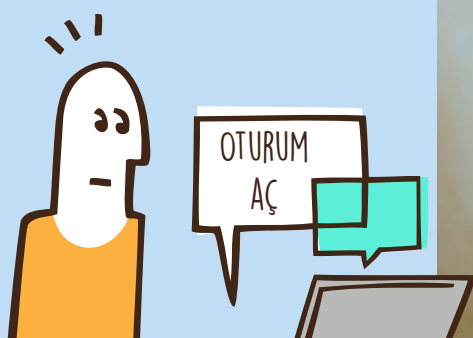
[Kwestie van lezen, deel 6](#) Stimuleren van voorlezen in meertalige gezinnen

Het meertalige kind: Een eerste kennismaking / Marinella Orioni. Uitgeverij Van Gennepe, 2017

[Meertalig voorlezen in de bib](#), De Foyer

[Stappenplan meertalig voorlezen](#), Studio Sesam

[Brussels Reads Aloud](#)

**Pro
biblio**